

STATENS HAVERIKOMMISSION

Förkortad rapport

SHK
BIBLIOTEKET

Rapport C 1989:34
Luftfartshändelse 1988-09-02
i Mälaren vid Blackeberg, A län
Ärende SE-XHT 49/88

INNEHÅLL

RAPPORT C 1989:34

Rubrikerna har numrerats enligt den uppställning som rekommenderas av ICAO. Rubriker som ej återfinns i texten har i innehållsförteckningen streck i stället för sidhänvisning.

	Sid
Skrivelse till luftfartsverket	3
SAMMANFATTNING	5
INLEDNING	6
1 FAKTAREDOVISNING	7
1.1 Redogörelse för händelseförloppet	7
1.2 Personskador	7
1.3 Skador på luftfartyget	7
1.4 Andra skador	7
1.5 Besättningen	7
1.6 Luftfartyget	7
1.7 Meteorologisk information	-
1.8 Navigationshjälpmedel	-
1.9 Radiokommunikationer	-
1.10 Flygfältsdata	-
1.11 Färd- och ljudregistratorer	-
1.12 Haveriplats och flygplanvrak	8
1.12.1 Haveriplatsen	8
1.12.2 Flygplanvraket	8
1.13 Medicinsk information	-
1.14 Brand	-
1.15 Överlevnadsmöjligheter	-
1.16 Särskilda prov och undersökningar	8
1.17 Övrigt	-
2 ANALYS	-
3 SLUTSATSER	8
3.1 Undersökningsresultat	-
3.2 Sannolik haveriorsak	-
4 REKOMMENDATIONER	-
5 ÖVRIGT	-
<u>BILAGA</u>	
1 Utdrag ur cert reg beträffande föraren (endast till luftfartsverket)	

Anmärkning

All tidsangivelse i rapporten avser svensk sommartid (SST) = UTC + 2 timmar

Till Luftfartsverket

Rapport C 1989:34

Statens haverikommission (SHK) beslutade 1988-09-07 att inleda undersökning av en luftfartshändelse 1988-09-04 rörande flygplanet SE-XHT, en Avid Flyer Modell C.

SHK får härmed enligt 121 § luftfartsförordningen (1986:171) överlämna rapport över undersökningen.

Olof Forssberg

Lennart Ringqvist

SAMMANFATTNING AV UTREDINGSRAPPORT C 1989:34
Ärende SE-XHT 49/88

Luftfartyg typ:	Avid Flyer Modell C
Tidpunkt för händelsen:	1988-09-02 kl 18.00
Plats:	Mälaren utanför Blackeberg, Stockholm
Typ av flygning:	Flygutprovning
Väder:	Vind 180°, 10-12 knop. Sikt > 10 km
Antal ombord:	1
Personskador:	Inga
Skador på luftfartyget:	Begränsade
Förarens ålder, certifikat:	48 år, D-certifikat
Förarens totala flygtid:	Ca 9000 timmar

När kylvattentemperaturen steg valde föraren att helt dra av motorn. Aktuell höjd räckte inte för att genomföra en kontrollerad landning. Orsaken till den höga kylvattentemperaturen har inte kunnat fastställas. Luft i systemet kan ha varit en orsak.

INLEDNING

Statens haverikommission (SHK) underrättades 1988-09-07 om en luftfartshändelse rörande flygplanet SE-XHT, en Avid Flyer Modell C.

Händelsen har utretts av SHK som företrätts av generaldirektör Olof Forssberg, ordförande, och civilingenjör Lennart Ringqvist, utredningschef.

SHK har biträtts av Börje Strömberg och Nils Sundin, som experter.

Händelsen är av okomplicerad beskaffenhet. SHKs utredning redovisas därför kortfattat.

SHK har sammanträtt

<u>Dag</u>	<u>Plats</u>	<u>Närvarande</u>
1987-11-08	SHKs kansli	Forssberg, Ringqvist, Sundin och Roland Nilsson, luftfartsverket

1 FAKTAREDOVISNING

1.1 Redogörelse för händelseförloppet

Efter att ha kontrollkört motorn samt kört på vattnet startade föraren flygplanet i sydlig riktning rakt mot vinden. Efter en kort tids flygning steg motortemperaturen till maxvärdet varför föraren kuperade motorn och ansatte landning med 30° kursavvikelse till höger.

På grund av den låga höjden kunde föraren inte bygga upp farten tillräckligt för att göra en normal sättning, varför flygplanet tog vatten i en sned attityd något åt höger och med låg nos.

1.2 Personskador

	<u>Besättning</u>	<u>Passagerare</u>	<u>Övriga</u>
Omkomna Allvarligt skadade			
Lindrigt skadade			
Inga skador	1		

1.3 Skador på luftfartyget

Vid den hårda landningen fick såväl flottörer som kroppsstruktur omfattande skador. Återställande av flygplanet i flygbart skick bedöms som möjligt.

1.4 Andra skador

Inga.

1.5 Besättningen

Föraren var vid haveritillfället 48 år och hade gällande trafikflygarcertifikat klass I med behörighet på Single Eng Land Max 5700 kg, Single Eng Sea Max 5700 kg-Private flying samt Mult Eng Land Max 5700 kg.

<u>Flygtid (timmar)</u>	<u>24 timmar</u>	<u>90 dagar</u>	<u>Totalt</u>
Alla typer		80	ca 9100
Denna typ			5 min

1.6 Luftfartyget

Ägare: Johan Juhlin.

Typ: Avin Flyer Modell C.

Flygplanet har en vattenkyld motor av typ Rotax. Vattenkylningsystemet är känsligt för luftblåsor vilka försämrar kylningen. Noggrann urluftning är därför nödvändig.

Det aktuella flygplanet var försett med urluftningsplugg på vattenpumpen. Den slang som möjliggör urluftning utan demontering av motorkåpan var inte monterad. Urluftning förutsatte följaktligen demontering av motorkåpan.

1.12 Haveriplats och flygplanvrak

1.12.1 Haveriplatsen

Position 59° 21'N, 17° 52'E.

1.12.2 Flygplanvraket

Omfattande strukturskador.

1.16 Särskilda prov och undersökningar

Vid kontroll av motorn efter haveriet konstaterades att den kunde dras runt med lätthet. Några skador eller fel på motorn noterades inte och motorn torde ha fungerat normalt under flygtiden trots den förhöjda kylvattentemperaturen.

3 SLUTSATSER

När kylvattentemperaturen steg valde föraren att helt dra av motorn. Aktuell höjd räckte inte för att en kontrollerad landning skulle kunna genomföras.

Orsaken till den höga kylvattentemperaturen har inte med säkerhet kunnat fastställas. Luft i systemet förefaller vara den troliga orsaken.